

กระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
ของข้าราชการกองทัพเรือผ่านโครงการปฏิบัติธรรม
วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice
การจัดการความรู้ของ กอศ.ยศ.ทร.
ประจำปี ๒๕๖๓

คำนำ

คู่มือกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการกองทัพเรือผ่านโครงการปฏิบัติธรรม เล่มนี้ จัดทำขึ้นตามมติที่ประชุมของคณะกรรมการจัดการความรู้ของ ยศ.ทร. ซึ่งกำหนดให้หน่วยต่าง ๆ จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้ของหน่วย พร้อมทั้งแต่งตั้งผู้นำการจัดการความรู้ (Chief Knowledge Office : CKM) ๑ นาย และผู้อำนวยการความสะอาดการจัดการความรู้ (Knowledge Management Facilitator : KM จำนวน ๓ นาย จัดกำลังพลเข้ารับการอบรมสัมมนาเรื่องบทบาทของ KM Fa จัดกำลังพลเข้าร่วมกิจกรรม Idea to Share จำนวน ๖ ครั้ง และจัดทำวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice : BP) จำนวน ๑ องค์ความรู้ เสนอคณะกรรมการดำเนินงานจัดการความรู้ของ ยศ.ทร. ภายใน ๑๒ มี.ค.๖๓ นั้น

ในการนี้ กอศ.ยศ.ทร. ได้กำหนดหัวข้อ “กระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของข้าราชการในกองทัพเรือ ผ่านโครงการปฏิบัติธรรม” ซึ่ง กอศ.ยศ.ทร. ได้ปฏิบัติต่อเนื่องมาเป็นประจำตั้งแต่ปี ๖๕ เป็นต้นมา (แม้ใน ๒ ปีที่ผ่านมาจะไม่ได้รับการจัดสรร งบ. ก็ตาม) เพื่อให้กระบวนการดังกล่าวยังคงใช้เป็นคู่มือดำเนินการได้เมื่อถึงเวลาที่จะต้องดำเนินกิจกรรม ดังนั้น ในปี ๖๓ นี้ กอศ.ยศ.ทร. จึงมีมติให้จัดทำคู่มือ BP ประจำปี ๖๓ โดยพัฒนามาจาก “กระบวนการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร.” ๖๕ ซึ่งต่อมาได้ใช้เป็นคู่มือ BP ของปี ๖๒ ด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเตรียมการรองรับการพัฒนาองค์กรบุคคลในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมของข้าราชการในกองทัพเรือในโอกาสต่อไป

กองอนุศาสนาจารย์หวังว่าคู่มือนี้ จะอำนวยความสะดวกทั้งในแง่เป็นองค์ความรู้สำหรับดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม อีกทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อสถาบันชาติ สถาบันพระพุทธศาสนา ทั้งจะเพิ่มพูนความรัก ความเคารพ ความจงรักภักดี ในการที่จะเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสืบไป

คณะกรรมการจัดการความรู้
กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ
๙ มีนาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

บทที่ ๑ : ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ ประวัติหน่วย.....	๑
๑.๒ ที่มาของหน่วย/งานที่รับผิดชอบ.....	๔
๑.๓ โครงสร้างหน่วย.....	๕
๑.๔ เกริ่นนำเข้าสู่ BP เล่าการปฏิบัติที่ผ่านมา.....	๖
๑.๕ แบบเก็บองค์ความรู้.....	๗

บทที่ ๒ กระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการ ทร.ฯ

๒.๑ หลักการเหตุผล/สภาพทั่วไป	๙
๒.๒ ลักษณะสำคัญของวิธีการ/แนวทางที่เป็น BP	๑๐
๒.๓ วัตถุประสงค์/เป้าหมาย/ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ และ/หรือตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ.....	๑๑
๒.๔ กระบวนการขั้นตอน Flow chart ฯลฯ รายละเอียดต่างๆ ที่สำคัญ/เกี่ยวกับ BP....	๑๒
๒.๕ ผลการดำเนินการ/บทเรียนที่ได้รับ.....	๑๕
๒.๖ BP มีผลต่อหน่วยงานอย่างไร/ BP ส่งผลต่อ ทร.อย่างไร.....	๑๕
๒.๗ ปัจจัยเกื้อหนุนในการดำเนินการ/ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์.....	๑๖

บทที่ ๓ ความสำเร็จของการดำเนินการ

๓.๑ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ.....	๑๘
๓.๒ การถ่ายทอด/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ	๑๙
๓.๓ แหล่งที่มา ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง/ภาคผนวก.....	๒๐

ภาคผนวก.....	๒๑-๒๕
--------------	-------

บทที่ ๑ :

ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ ประวัติหน่วย

๑.๑.๑ ประวัติกรมยุทธศึกษาทหารเรือ

กรมยุทธศึกษาทหารเรือ (Naval Education Department) ตั้งเป็นกรมครั้งแรก เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ.๒๔๔๖ ณ พระตำหนักแก่งพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว บริเวณภายในพระราชวังเดิม ต่อมาวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๖๔ กรมยุทธศึกษาทหารเรือถูกยุบหน่วย และได้รับการจัดตั้งขึ้นใหม่อีกครั้งในวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ.๒๔๘๖ โดยมีที่ทำการอยู่ที่ตึกบรรณวิไลยาณ ภายในพระราชวังเดิม มีโรงเรียนนายเรือ เป็นหน่วยขึ้นตรง

ต่อมาวันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๐๐ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ ถูกย้ายที่ทำการไปตั้งอยู่ที่โรงเรียนเตรียมนายเรือ (อาคาร บก.ทร.๑) ต่อมา วันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๐๒ ก็ถูกย้ายไปอยู่ที่อาคารกรมยุทธศึกษาทหารเรือ (อาคาร สบ.ทร.ปัจจุบัน) ต่อมา ในวันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๓๖ กรมยุทธศึกษาทหารเรือก็ถูกย้ายไปอยู่ที่อาคารที่ทำการเดิมของฐานทัพเรือกรุงเทพ (อยู่ที่นี้ประมาณ ๔ ปีก็ถูกย้ายอีกครั้ง) วันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ.๒๕๓๙ ย้ายไปอยู่ที่ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จนถึงปัจจุบัน

ต่อมา ในวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๒ สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง ก็ได้ถูกยุบรวมเป็นส่วนหนึ่งของกรมยุทธศึกษาทหารเรือ ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ พุทธศักราช ๒๕๕๒ และตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา กรมยุทธศึกษาทหารเรือและสถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง ก็เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันดังที่ปรากฏในปัจจุบัน

ภารกิจและวิสัยทัศน์ของ ยศ.ทร.

วิสัยทัศน์ : “ยศ.ทร.เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ก้าวทันเทคโนโลยี จัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานสากล เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการที่เชื่อถือได้ และเป็นเลิศในด้านกิจการทางทะเล เป็นต้นแบบในความเป็นมืออาชีพ จริยธรรมและคุณธรรม”

ภารกิจ : “มีหน้าที่อำนวยความสะดวก ประสานงาน แนะนำ กำกับและดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกศึกษา การส่งเสริมความรู้ทั่วไป การส่งกำลังซ่อมบำรุง และบริการพัสดุประเภทเครื่องช่วยการศึกษาและตำรา การอนุศาสนาจารย์ งานประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑ์ทหาร การศึกษาวิเคราะห์ จัดทำและประเมินยุทธศาสตร์ และกำหนดหลักนิยมของกองทัพอเรือ ตลอดจนให้การฝึกและศึกษา วิชาการทหารและวิทยาการที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษาในบังคับบัญชาและสถานศึกษาในกำกับ มีเจ้ากรมยุทธศึกษาทหารเรือ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ”

๑.๑.๒ ประวัติกองอนุศาสนาจารย์

สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ กรมหลวงนครราชสีมา

วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๖๗ กำเนิดอนุศาสนาจารย์ทหารเรือ

กิจการอนุศาสนาจารย์ทหารเรื่อนั้น กล่าวได้ว่ามีกำเนิดขึ้นมาได้ด้วย เนื่องมาจากพระดำริของพลเรือเอก สมเด็จพระน้องยาเธอเจ้าฟ้ากรมหลวงนครราชสีมา (ทูลกระหม่อมอัษฎางค์) ขณะทรงดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการกระทรวงทหารเรือ

ในปี พ.ศ.๒๔๖๖ พระองค์ได้เสด็จเมืองสิงคโปร์และป็นัง อย่างเป็นทางการโดยเรือหลวงพระที่นั่งจักรี ซึ่งระหว่างเดินทางค้างแรมอยู่ในเรือพระที่นั่งนั้น ช่วงเวลาที่ว่างจากราชการและภารกิจอื่น ทรงมีรับสั่งให้นายวงศ์ เชาวนะกวี เปรี๊ญ ซึ่งเคยบวชเรียนและมีความรอบรู้ทางศาสนาอย่างกว้างขวาง ซึ่งได้ตามเสด็จในครั้งนั้นด้วย แสดงธรรมแก่ผู้อยู่ในเรือฟังเป็นประจำ และพระองค์เองก็ประทับฟังอยู่ด้วย ทำให้ทรงคิดถึงทหารเรือขณะปฏิบัติหน้าที่อยู่ในทะเลหลวงว่า “ในยามที่ว่างจากภารกิจประจำวัน หากไม่มีอะไรเป็นที่เพลิดเพลินหรือเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจแล้ว คงจะเหงาหงอยไม่น้อย เพราะมองไปทางไหนก็เห็นแต่น้ำกับฟ้า ในยามเช่นนั้นหากจะได้ตัวผู้รู้ทางศาสนามาพูดคุยอะไรให้ฟังเป็นการเพิ่มพูนสติปัญญาหรือข้อคิดสะกิดใจ ก็คงจะคลายเหงาหงอยลงได้ และคงจะแก้ปัญหาอื่น ๆ ได้อีกมาก”

ดังนั้น ปี พ.ศ.๒๔๖๗ ในการประชุมข้อราชการของกระทรวงทหารเรือคราวหนึ่ง ได้ยกเรื่องอนุศาสนาจารย์ขึ้นหารือด้วย ในที่สุดตกลงว่า “กองทัพเรือควรมีอนุศาสนาจารย์ได้” พลเรือตรีพระยาราชวังสัน เสนาธิการทหารเรือได้เสนอชื่อนายวงศ์ เชาวนะกวี เป็นอนุศาสนาจารย์ที่ประชุมเห็นชอบเป็นเอกฉันท์

ต่อมาได้มีคำสั่งให้นายวงศ์ เชาวนะกวี เข้าทดลองปฏิบัติราชการ ณ กระทรวงทหารเรือเป็นเวลา ๑๕ วัน เมื่อครบ ๑๕ วันแล้วจึงได้มีคำสั่งบรรจุเป็นอนุศาสนาจารย์ทหารเรือ ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๖๗ ถือได้ว่าอนุศาสนาจารย์ทหารเรือ กำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการ ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๖๗

ระยะเริ่มต้น กิจการอนุศาสนาจารย์ทหารเรือ มีฐานะเป็นเพียง “ตัวบุคคล” สังกัดอยู่ในกรมเสนาธิการทหารเรือ เป็นเวลา ๑๙ ปี จนกระทั่งปี พ.ศ.๒๔๔๖ กองทัพเรือได้ปรับปรุงจัดส่วนราชการขึ้นใหม่ จึงได้โอนกิจการอนุศาสนาจารย์ ไปขึ้นสังกัดอยู่ในกรมยุทธศึกษาทหารเรือ พร้อมกับยกฐานะขึ้นเป็นแผนก เรียกว่า “แผนกอนุศาสนาจารย์” ตามคำสั่ง กห.ที่ ๒๑๗/๘๖ ลง ๘ ก.ย.๘๖ ข้อ ๑๑. (๔) โดยมีหน้าที่ในการอบรมทหารทางจิตใจ เพื่อให้มั่นคงอยู่ในศีลธรรมและกิจการเกี่ยวกับพิธีทางศาสนา และได้มีคำสั่งให้รองอำมาตย์โท มหาวงศ์ เชาวนะทวี เป็นหัวหน้าแผนก

กระทั่งปี พ.ศ.๒๔๔๖ กองทัพเรือได้ปรับปรุงส่วนราชการในกรมยุทธศึกษาทหารเรือขึ้นใหม่ ได้ยกแผนกอนุศาสนาจารย์ขึ้นเป็นกอง เรียกว่า “กองอนุศาสนาจารย์” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

พลเรือเอก สมเด็จพระนอญยาเธอเจ้าฟ้ากรมหลวงนครราชสีมา
(ทูลกระหม่อมอัษฎางค์) ขณะทรงดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการกระทรวงทหารเรือ

ภารกิจหน้าที่ทั่วไป

๑.๒ งานที่รับผิดชอบของกองอนุศาสนาจารย์

กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ มีหน้าที่อำนวยความสะดวก และดำเนินการเกี่ยวกับการอบรมและสอนศีลธรรมวัฒนธรรม รวมทั้งดำเนินการด้านศาสนพิธี เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับสวัสดิภาพทางจิตใจ แก่กำลังพลของกองทัพเรือ แบ่งเป็น ๔ แผนก คือ

๑.แผนกวิชาการ มีหน้าที่ค้นคว้าเรียบเรียงและเผยแพร่วิชาการเกี่ยวกับการอนุศาสนาจารย์ ให้คำแนะนำในการกำหนดแนวการสอน การอบรมศีลธรรม การจัดทำตำราเกี่ยวกับศาสนา และวัฒนธรรมให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ ในกองทัพเรือ ตลอดจนวิจัยปัญหาด้านจริยธรรมและสวัสดิภาพทางจิตใจ

๒.แผนกอบรมศีลธรรม มีหน้าที่เสนอแนะและดำเนินการอบรมศีลธรรม และวัฒนธรรม แก่หน่วยต่าง ๆ ตลอดจนสอนวิชาการศาสนาและศีลธรรมในโรงเรียนต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๓.แผนกศาสนพิธี มีหน้าที่ดำเนินการ และให้คำแนะนำในด้านศาสนพิธี กำหนดอัตราและมาตรฐาน ควบคุม จัดทำ เก็บรักษา แจกจ่ายและจำหน่ายพระพุทธรูปบูชาประจำหน่วย รวมทั้งเสนอแนะในการกำหนดมาตรฐานโต๊ะหมู่บูชา พร้อมเครื่องประกอบ

๔.แผนกจิตนิเทศ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาในการแก้ปัญหาทางใจแก่กำลังพลกองทัพเรือ เยี่ยมบำรุงขวัญทหารที่ปฏิบัติราชการสนาม ทหารที่เจ็บป่วยและต้องชัง เสนอแนะการแก้ปัญหาทางขวัญและกำลังใจแก่ผู้บังคับบัญชาของหน่วย รวมทั้งการสนับสนุนการปฏิบัติการทางจิตวิทยาในส่วนที่เกี่ยวข้อง

การจัดหน่วยในกองอนุศาสนาจารย์

๑.๓ โครงสร้างหน่วย

กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ ในส่วนบังคับบัญชาภายในส่วนกลาง เป็นหน่วยขึ้นตรงของกรมยุทธศึกษาทหารเรือ มีโครงสร้าง ดังนี้

กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ	
• ผอ.กยศ.ยศ.ทร.	• น.อ.(พิเศษ) (๑)
• รอง ผอ.กยศ.ยศ.ทร.	• น.อ.(๑)
• อศจ.อาวุโส กยศ.ยศ.ทร.	• น.อ.(๑)
• ประจำกอง	• ร.อ.(๑)
• เสมียน	• พันจ่า(๑)
• เสมียน	• จ่า(๑)

ประกอบด้วยแผนก ๔ แผนก ดังนี้

แผนกวิชาการ	แผนกอบรมศีลธรรม	แผนกศาสนพิธี	แผนกจิตนิเทศ
• น.ท.(๑)	• น.ท.(๑)	• น.ท.(๑)	• น.ท.(๑)
• น.ต.(๒)(ว่างบรรจุ)	• น.ต.(๑) (ว่างบรรจุ)	• น.ต.(๑) (ว่างบรรจุ)	• น.ต.(๑) (ว่างบรรจุ)
• ร.อ.(๑)	• ร.อ.(๑)	• ร.อ.(๑)	• ร.อ.(๑) (ว่างบรรจุ)
• พ.จ.อ.(๑)	• พ.จ.อ.(๑)	• พ.จ.อ.(๑)	• พ.จ.อ.(๑)
• จ.อ.(๑)	• จ.อ.(๑)	• จ.อ.(๑)	• จ.อ.(๑)

- ที่มาของผังการจัดหน่วย: กพ.ยศ.ทร.

เกริ่นนำ

๑.๔ เกริ่นนำเข้าสู่ BP เล่าการปฏิบัติที่ผ่านมา

จากการที่กรมยุทธศึกษาทหารเรือ เป็นหน่วยงานที่มีขนาดใหญ่ จึงมีภารกิจจำนวนมาก มีขอบเขตกว้างขวาง ทั้งได้กำหนดกรอบองค์ความรู้หลักองค์ความรู้สนับสนุนอีกมาก ทุกองค์ความรู้เปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงหัวใจ ยศ.ทร.ทั้งสิ้น ทำให้ ยศ.ทร.ซึ่งปฏิบัติงานมาตั้งแต่อดีตกว่าร้อยปี เมื่อมีการจัดทำองค์ความรู้ที่เป็น Best Practice ทุกภารกิจสามารถกระทำได้เพราะมีการปฏิบัติและพัฒนางานให้ทันสมัยตามเทคโนโลยีในปัจจุบัน ดังนั้น ในการจัดการความรู้ของ กอศ.ยศ.ทร. ซึ่งเป็นหน่วยขึ้นตรงของ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ ได้ดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ให้แก่ข้าราชการในกองทัพเรือ โดยมี กอศ.ยศ.ทร.เป็นหน่วยรับผิดชอบ ตามภารกิจ

การดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม แก่ข้าราชการในกองทัพเรือ โดยผ่านโครงการปฏิบัติธรรม ที่ได้รวบรวมขึ้นนี้ เป็นกระบวนการหนึ่งในหลายงานที่แผนกอบรมศีลธรรมรับผิดชอบ ฉะนั้น เพื่อเป็นแนวในการดำเนินการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่ข้าราชการในกองทัพเรือ ดังกล่าว กอศ.ยศ.ทร.จึงได้ดำเนินการจัดทำกระบวนการการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร. ไว้เป็นต้นแบบในการปฏิบัติงานต่อไป

๑.๕ แบบเก็บความรู้

วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice : BP) “กระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่กำลังพล ทร.ด้วยโครงการปฏิบัติธรรม” เป็นหนึ่งองค์ความรู้ที่เป็นภารกิจหลักของแผนกอบรมศีลธรรม กอศ.ยศ.ทร.

ภารกิจ : หน้าที่อำนวยการ และดำเนินการเกี่ยวกับการอบรมและสอนศีลธรรม วัฒนธรรม รวมทั้งดำเนินการด้านศาสนพิธี เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับสวัสดิภาพทางจิตใจแก่กำลังพลของกองทัพอากาศ

วิสัยทัศน์ : มุ่งพัฒนาการอบรมศีลธรรม วัฒนธรรม และการศาสนาให้เป็นเลิศของกองทัพอากาศ

การจัดการความรู้ของ กอศ.ยศ.ทร. สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ ทร.ประเด็นที่ ๓ “พัฒนาระบบงานและการบริหารจัดการให้มีความทันสมัยและมีคุณภาพ”

CP.1-3

กลุ่มความรู้ KM1	หัวข้อความรู้ KM2	หัวข้อความรู้ย่อ/องค์ความรู้ KM3
กองอนุศาสนาจารย์ หน้าที่อำนวยการ และดำเนินการเกี่ยวกับการอบรมและสอนศีลธรรม วัฒนธรรม รวมทั้งดำเนินการศาสนาพิธี เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับสวัสดิภาพทางจิตใจแก่กำลังพลของกองทัพอากาศ	แผนกวิชาทหาร ภารกิจ : กำหนดหัวข้ออบรมศีลธรรม และผลิตบทความทางศีลธรรมประจำสัปดาห์ ฯลฯ แผนกอบรมศีลธรรม ภารกิจ : นิมนต์พระเทศน์ จัด อศจ.บรรยายธรรมและจัดโครงการปฏิบัติธรรม ฯลฯ	๑. ผลิตแนวคิดทางธรรมประจำสัปดาห์ ๒. ผลิตวารสารร่วมประตู ๓. จัดครูช่วยสอนหลักสูตรต่างๆ ใน ทร. ๔. จัดประชุม อศจ.ประจำเดือน ๕. กำหนดหัวข้อเทศน์และบรรยายประจำเดือน ๑. การแสดงพระธรรมเทศนาประจำเดือน ๒. การบรรยายธรรมประจำเดือน ๓. การผลิตรายการนาวิสัยทัศน์(เสาร์-อาทิตย์) ๔. การจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพลใน ทร. ๕. การอบรมศีลธรรมที่ นรช.
วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice "กระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมข้าราชการกองทัพอากาศ โดยโครงการปฏิบัติธรรม"		
	แผนกศาสนาพิธี ภารกิจ : อำนวยการปฏิบัติพิธีต่างๆ ใน ทร. และจัดหาพระพุทธรูป แจกจ่ายแก่หน่วยต่าง ๆ แผนกจิตนิเทศ ภารกิจ : ให้คำปรึกษาปัญหาทางศาสนาและอบรมผู้ต้องขัง และผู้ติดยาเสพติด ฯลฯ	๑. พิธีทำบุญวันสถาปนาหน่วย ๓. พิธีทำบุญวันอาภากร ๓. พิธีบวงสรวงตามหลักพิธีการพิธีกรรมของ ทร. ๔. พิธีทำบุญวันกองทัพอากาศ ๕. พิธีทำบุญวัน พล.ร.อ.ประพัฒน์ กฤษณจันทร์ ๖. พิธีทำบุญวันบริพัตร ๑. แนวทางให้คำปรึกษาปัญหาทางธรรม ๒. แนวทางอบรมผู้ต้องขังในเรือนจำ ทร. ๓. แนวทางอบรมศีลธรรมแก่เยาวชนที่มีปัญหา ๔. แนวทางอบรมผู้ติดยาเสพติด ๕. กิจกรรมสวดมนต์ประจำวันพุธ ยศ.ทร.

แบบการจัดเก็บความรู้ในการปฏิบัติของผู้ปฏิบัติงาน

ความรู้ในการปฏิบัติงาน เรื่อง “กระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่ข้าราชการกองทัพเรือ
ผ่านโครงการปฏิบัติธรรม”

เจ้าของความรู้ชื่อ น.ท.พีรสุทธิ์ วัชรกรณัฐากร

ตำแหน่ง หน.อบรมศีลธรรม กอศ.ยศ.ทร.

สังกัด กอศ.ยศ.ทร. โทร. ๕๓๖๓๔

วันที่บันทึกข้อมูล ๒๒/ ม.ค./๖๓

วัตถุประสงค์ของความรู้ : เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติงาน อศจ.ทร. และกำลังพลที่เข้ารับการปฏิบัติธรรม เพื่อพัฒนากระบวนการและแนวคิดด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม	
กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ	ข้อเสนอแนะ/ข้อพึงระวัง
๑. แผนกอบรมศีลธรรม ฯ โทร.๕๓๖๓๔ เสนอ งบ.โครงการล่วงหน้า ๑ ปี ผ่าน กศช.ฯ เพื่อเสนอ กพ.ทร. ๒.แผนกอบรมศีลธรรมฯ ขออนุมัติจัดการอบรม หลังจากท.ร.อนุมัติโครงการแล้ว พร้อมออกข่าวราชนาวิ ประชาสัมพันธ์แก่ ผู้ที่สนใจเข้าร่วมโครงการ ๓. แผนกอบรมศีลธรรม ฯ ประสานสำนักปฏิบัติธรรม พาหนะรับส่ง ผู้เข้าปฏิบัติธรรม และนัดแนะการเตรียมตัว ตลอดจนเตรียมในพิธีเปิดปิด ๔. แจ้งเตือนผู้เกี่ยวข้องและลงมือปฏิบัติให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ๕. หลังเสร็จสิ้นโครงการอบรมแล้ว แผนกอบรมศีลธรรมฯ รวบรวมข้อมูลรายงานผลต่อ ท.ร.ต่อไป ๖. ประชุมกรรมการจัดทำ AAR หลังการปฏิบัติเพื่อให้เห็นข้อที่ต้องแก้ไข และทำให้ดียิ่งๆ ขึ้นในครั้งต่อไป	ผู้ที่เข้าร่วมโครงการปฏิบัติธรรม ควรประสานหน่วยของตนเพื่อขออนุญาตเข้าปฏิบัติธรรมให้เรียบร้อยตามลำดับขั้นตอน และเตรียมการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามที่ กอศ.ฯ แจ้งประสาน ในส่วนของหน่วยต่าง ๆ ควรให้โอกาสกำลังพลที่สนใจเข้าปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนากำลังพลในหน่วยของตนด้วย สำหรับผู้ที่เข้าโครงการปฏิบัติธรรมนั้น ตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติธรรมอยู่ก็ต้องปรับตัวให้อยู่ได้กับสถานที่ กิจวัตรของผู้ปฏิบัติธรรม ตลอดจนการกินอยู่ ซึ่งไม่สะดวกนัก โดยถือเป็นการฝึกตนในโอกาสเดียวกันนั้น ข้อพึงระวัง เพื่อป้องกันความผิดพลาดควรประสาน พาหนะ รับ – ส่ง และผู้เข้าร่วมปฏิบัติธรรมแต่ละคนโดยใกล้ชิดอย่างสม่ำเสมอ หมายเหตุ : ติดต่อขอรับไฟล์ข้อมูลได้ที่เกี่ยวข้องจาก กอศ.ยศ.ทร. โทร.๕๓๖๓๔ และเก็บใน Web Blog ของ ยศ.ทร.
ผู้บันทึกความรู้ น.ท.พีรสุทธิ์ วัชรกรณัฐากร ตำแหน่ง หน.อบรมศีลธรรม กอศ.ยศ.ทร. สังกัด ยศ.ทร. ติดต่อได้ที่ กอศ.ยศ.ทร. โทร. ๕๓๖๓๔ หรือ ๐๘๔๑๒๖๘๑๐๑	

(ลงชื่อ) น.อ.บุญมี กาโน
(บุญมี กาโน)
ผอ.กอศ.ยศ.ทร.

บทที่ ๒ :

กระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของข้าราชการกองทัพเรือ ด้วยโครงการปฏิบัติธรรม

๒.๑ หลักการเหตุผล/สภาพทั่วไป

การนำกำลังพลของ ทร. เข้าหาศีลธรรม สามารถทำได้หลายวิธี การจัดโครงการปฏิบัติธรรมแก่ข้าราชการใน ทร. เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการนำกำลังพลเข้าหาศีลธรรม และถือเป็นแนวทางที่สำคัญด้านการเผยแผ่ศีลธรรมและวัฒนธรรม” โดย กอศ.ฯ เป็นผู้เสนอโครงการจัดปฏิบัติธรรมและกำหนดสถานที่ปฏิบัติธรรมที่มีความเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เข้าร่วมการปฏิบัติธรรมในแต่ละครั้ง ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของ ทร. โดยเฉพาะนโยบายด้านกำลังพล ที่ต้องมุ่งส่งเสริมให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีอุดมการณ์รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และยึดมั่นในค่านิยมของ ทร.

หน้าที่ของข้าราชการที่เป็นชาวพุทธ คือ การศึกษาเรียนรู้พระธรรมคำสอนให้เข้าใจจริง การปฏิบัติตามคำสอนนั้น ให้ได้ลิ้มรสความสงบ เพื่อจะได้เกิดปัญญา สามารถแก้ไขปัญหาวีชีวิตได้ และหน้าที่สุดท้ายคือการช่วยกันเผยแผ่หลักธรรมสู่คนอื่น ฉะนั้น การจัดกำลังพล ทร. เข้าร่วมโครงการปฏิบัติธรรมเป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาปัญญา แล้วใช้ปัญญานั้นพัฒนาตนสังคมต่อไป

ทั้งนี้ การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของข้าราชการกองทัพเรือ ด้วยโครงการปฏิบัติธรรมสอดคล้องกับ “ระบบหรือกระบวนการเรียนรู้ตามแนวพุทธศาสนา” ตามแผนผัง ดังนี้

Input	Process	Output
ปัจจัยภายนอก - ปรโตโมสะ - กัลยาณมิตร - สิ่งแวดล้อม - บรรยายากศ - แรงจูงใจ - บุคลิกภาพ - สาระคำสอน - หลักสูตร	กระบวนการเรียนรู้ - ไตรสิกขา ปัญญา } สัมมาทิฐิ } สัมมาสังกัปปะ ศีล } สัมมาวาจา } สัมมากัมมันตะ } สัมมาอาชีวะ สมาธิ } สัมมาวายามะ } สัมมาสติ } สัมมาสมาธิ	ผลผลิตที่พึงประสงค์ - เสขบุคคล -คนดี : คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ -คนเก่ง:คนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำเนินชีวิต -คนมีความสุข : คนที่มีคุณภาพทั้งกายและใจ
โยนิโสมนสิการ : การทำในใจคิดพิจารณาโดยแยกคายอย่างมีเหตุผล		

เมื่อดำเนินการกรอบที่กำหนดได้อย่างต่อเนื่อง ก็จะได้ผลผลิตเป็นข้าราชการทหารเรือที่เป็นคนดี เป็นคนเก่ง และเป็นคนที่มีความสุข ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

๒.๒ ลักษณะความสำคัญของวิธีการ/แนวทางที่เป็น BP

รัฐบาลมีนโยบายให้หน่วยงานราชการต่าง ๆ ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่กำลังพลของหน่วยอย่างต่อเนื่อง และกองทัพเรือได้อนุมัติให้มีการจัดโครงการปฏิบัติธรรม ณ ศูนย์ปฏิบัติธรรมมหาจุฬาลงกรณ บำบัดมลพิษแห่งอำเภอบางละมุง จังหวัดนครราชสีมา ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๕ เป็นต้นมา โดยเล็งเห็นว่า การที่บุคคลจะมีคุณธรรมจริยธรรมจนถึงขั้นแก้ปัญหาชีวิตได้นั้น ย่อมต้องมีการปลูกฝัง หรือการพัฒนาอย่างเป็นกระบวนการและอย่างถูกต้องเหมาะสม รัฐบาลเคยมีนโยบายเกี่ยวกับการ “ยกระดับคุณธรรมจริยธรรมของคนในชาติตามรอยพระยุคลบาท” จัดเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้ (๑) **กลุ่มเด็กและเยาวชน** ให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการจัดการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้เด็กและเยาวชนเป็นคนดีมีคุณธรรม ตลอดจนสนับสนุนส่งเสริมให้มีการสอบธรรมศึกษาในสถานศึกษา ส่วนผู้ที่นับถือศาสนาอื่นให้เทียบเคียงการเรียนด้านศาสนานั้น และต้องสร้างแรงจูงใจให้เด็กได้มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เริ่มต้นเรียนรู้และเข้าใจ มีทักษะในการคิดและการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาจนเกิดกระบวนการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน(๒) **กลุ่มของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ** ให้ทุกกระทรวง/ทบวง/กรม เข้ารับการอบรมหลักสูตรปฏิบัติธรรมโดยให้ถือเป็นวันปฏิบัติราชการ(ไม่ถือเป็นวันลา) ครั้งละ ๓ วัน ๕ วันทำการต่อปี หรือปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อสร้างจิตสำนึก ความรับผิดชอบ และภูมิใจในศักดิ์ของข้าราชการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประชาชนตามรอยพระยุคลบาท โดยให้ ก.พ.ร. กำหนดเป็นตัวชี้วัดในการประเมิน ให้แต่ละกระทรวง/ทบวง/กรม เป็นผู้ตั้งงบประมาณให้บุคคลที่เกี่ยวข้องในสังกัดได้ปฏิบัติธรรม (เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรมข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐในการพัฒนาคน สังคม และเศรษฐกิจของชาติ) และ (๓) **กลุ่มประชาชน** ให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ส่งเสริมให้มีการสนับสนุนภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน ท้องถิ่น ครอบครัว และประชาชนทั่วไป ได้เข้าวัดปฏิบัติธรรมหรือปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา เพื่อให้เกิดการนำไปสู่การปฏิบัติในภาคประชาชนตามเกณฑ์ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ.) ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จะต้องส่งเสริมองค์กรส่วนท้องถิ่นให้เข้าวัดปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล อย่างน้อยเดือนละ ๒ ครั้ง (เพื่อให้คนในชาติไทยโดยรวม มีคุณธรรมจริยธรรม สร้างความสงบสุขให้ตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ) โดยใช้งบประมาณของ อบจ. อบต. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ที่มา : มติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบหลักการเมื่อ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๙ และยกให้เป็นวาระแห่งชาติ)

การจัดทำกระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมฯ ครั้งนี้ เน้นไปที่ขั้นตอนการทำได้จริง โดยสามารถลดขั้นตอนต่าง ๆ ได้ ประหยัดเวลา และประหยัดงบประมาณ เมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่น ถือได้ว่ากองทัพเรือได้ใช้งบประมาณจำนวนน้อยมาก

๒.๓ วัตถุประสงค์/เป้าหมาย/ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ และ/หรือตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

วัตถุประสงค์ : (๑) เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านการกระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม แก่ กำลังพลทหารเรือ ด้วยโครงการปฏิบัติธรรม สำหรับผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งอนุศาสนาจารย์ทหารเรือ หรือผู้สนใจในการจัดโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมฯ ทัวไป (๒) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการ พัฒนาความรู้ด้านองค์บุคคล ในเรื่องเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ตามนโยบายผู้บัญชาการทหารเรือ

เป้าหมาย : (๑) ต้องการให้ผู้ที่จะมาดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม มีคู่มือพร้อมใช้ ไม่ต้องเสียเวลา (๒) ต้องการให้กำลังพลได้รับการพัฒนาด้านจิตใจ สามารถนำสิ่งที่ ได้รับจากโครงการฯ มาปรับใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ(๓) ช่วยลดปัญหาชีวิต และจิตใจให้กับกำลังพลในกองทัพเรือ

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : สามารถดำเนินการได้จำนวน ๒ ครั้งต่อปี และมีจำนวนกำลังพล ผู้สนใจเกินกว่าจำนวนที่ประกาศรับสมัคร เช่น รับสมัครครั้งละจำนวน ๑๐๐ นาย แต่มีผู้สนใจสมัคร เข้าร่วมโครงการฯ มากถึงครั้งละ ๑๕๐ – ๑๘๐ นาย ทั้ง ๒ ครั้งต่อปี

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ สามารถวัดได้ที่ความรู้ที่ดี ความรู้สึกเป็นบวกที่มีต่อกองทัพเรือ มีความรู้ความเข้าใจดีต่อสถาบันสงฆ์ โดยเฉพาะมีศรัทธาต่อคณะพระวิทยากรหรือ พระวิปัสสนาจารย์ผู้ให้การอบรมสั่งสอน ทั้งตัวผู้ปฏิบัติเองก็สามารถกระทำที่พึงอันประเสริฐให้แก่ ตนเองและครอบครัวด้วย และได้ชื่อว่าบูชาพระพุทธเจ้าด้วยการปฏิบัติบูชา

๒.๔ กระบวนการขั้นตอน Flow chart /รายละเอียดต่างๆ ที่สำคัญ/เกี่ยวข้องกับ BP

ในการจัดให้โครงการปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ดังกล่าว จำเป็นต้องมีการเตรียมการล่วงหน้าแต่เนิ่น ๆ โดยเริ่มตั้งแต่การประชุมปรึกษาหารือกันของเจ้าหน้าที่อนุศาสนาจารย์ผู้เกี่ยวข้อง การเสนองบประมาณโครงการล่วงหน้า(ข้ามปีงบประมาณ) เมื่อได้รับอนุมัติ งบ.แล้ว แผนกผู้รับผิดชอบ ดำเนินการเสนอ ยศ.ทร. ขออนุมัติจัดโครงการฯ เมื่อได้รับอนุมัติโครงการแล้ว จึงดำเนินการด้านธุรการ การออกข่าวราชनावีแจ้งรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการ ออกข่าวขอรับการสนับสนุนเวชภัณฑ์จำนวนตามความเหมาะสมจาก พร. ออกข่าวขอรับการสนับสนุนพาหนะรถยนต์จาก ขส.ทร. เพื่อรับ – ส่งผู้ไปปฏิบัติธรรม เมื่อคัดกรองจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการได้ตามที่กำหนดแล้ว จึงขออนุมัติตัวผู้ปฏิบัติธรรม พร้อมทั้งกำหนดนัดหมายการเดินทาง นัดหมายจุดที่รถจะจอดรับกำลังพลตามที่มีการตกลงกัน

กำลังพลส่วนล่วงหน้า

การจัดเจ้าหน้าที่ไปดำเนินการในส่วนล่วงหน้า จัดเจ้าหน้าที่จากกองอนุศาสนาจารย์อย่างน้อย ๓ นาย เพื่อเข้าพื้นที่ดูแลความเรียบร้อยที่จำเป็น เช่น การติดตั้งป้ายโครงการตามเส้นทางเข้าพื้นที่ ๒ – ๓ ป้าย เพื่อประชาสัมพันธ์และเชิญชวนผู้สนใจ ติดตั้งป้ายโครงการฯ ในศาลาปฏิบัติธรรม การสำรวจที่นอน มีการทำความสะอาดศาลาที่พัก การล้างห้องน้ำ การกวาดถูบริเวณปฏิบัติธรรม และศาลาที่พักต่าง ๆ

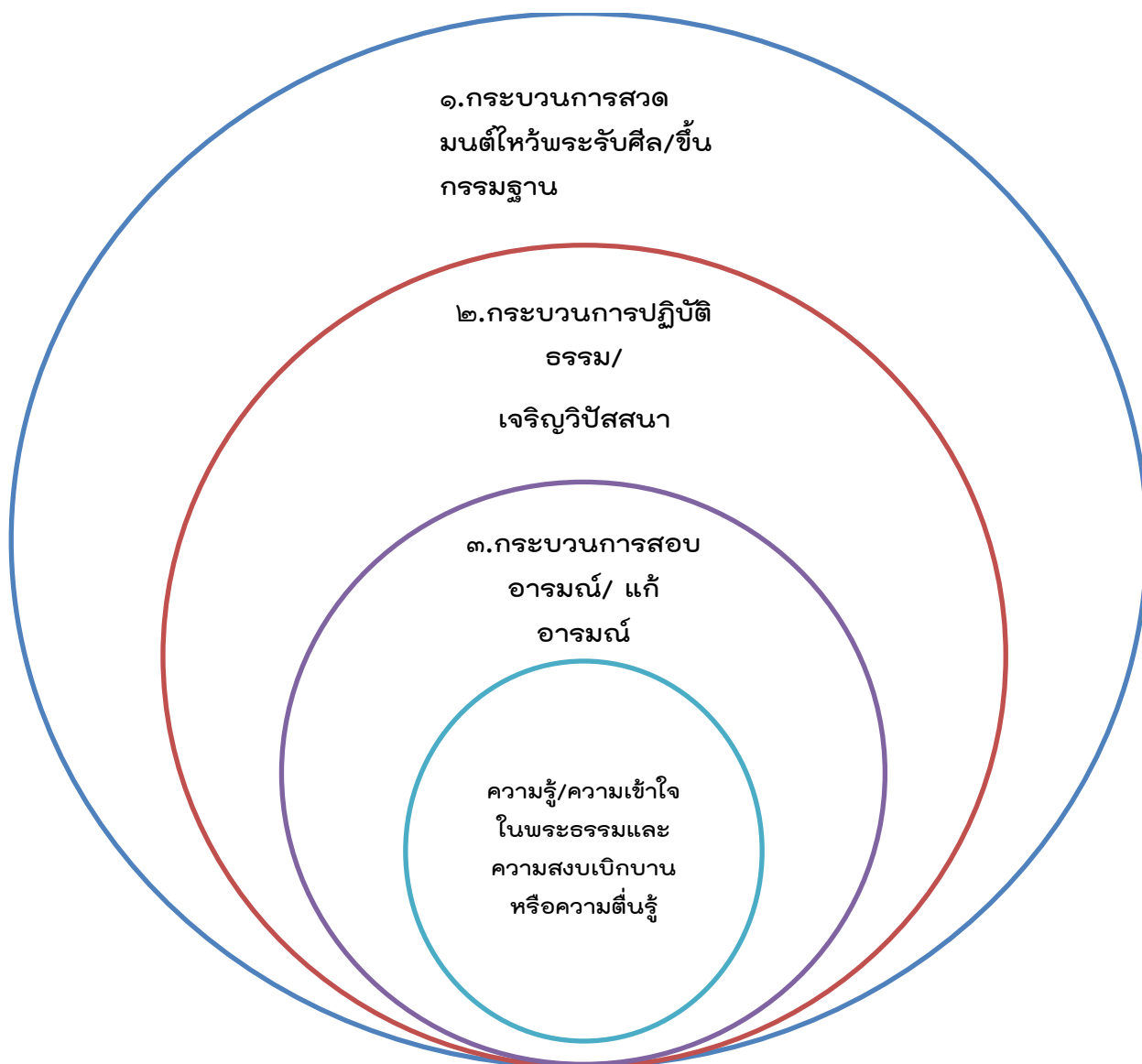
ในวันออกเดินทางกำหนดนัดหมายการขึ้นรถใน ๒ พื้นที่หลัก คือในพื้นที่สัทธิศ โดยมอบหมายให้จัดเจ้าหน้าที่อนุศาสนาจารย์กำกับการขึ้นรถของกำลังพล และพื้นที่กรุงเทพมหานคร จัดเจ้าหน้าที่อนุศาสนาจารย์กำกับดูแลการขึ้นรถของกำลังพล เมื่อได้ครบตามที่กำหนดแล้วจึงให้ออกเดินทางจากบริเวณด้านหลังพระอนุสาวรีย์ กำหนดการเวลารถออก ๐๗๐๐ – ๐๗๓๐ เพื่อหยุดพักในปั๊มน้ำมันระหว่างทาง ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๒ ชั่วโมง

เมื่อเดินทางถึงสถานที่ปฏิบัติธรรมแล้ว เจ้าหน้าที่ต้อนรับ แนะนำสถานที่ เชิญรับประทาน อาหาร นัดหมายเวลาทำพิธีเปิดโครงการปฏิบัติธรรม โดยผู้แทนเจ้ากรมยุทธศึกษาทหารเรือ จากนั้นจึงเริ่มปฏิบัติไปตามลำดับ ตั้งแต่การมอบตัวเป็นศิษย์ การไหว้พระสวดมนต์ การขึ้นกรรมฐาน การฟังระเบียบปฏิบัติ การลงมือปฏิบัติตามตารางการปฏิบัติ คือ (๑) ภาคเช้ามีตั้งแต่ตื่นนอน ๐๔๐๐ – ๐๗๐๐ (๒) ภาคสาย ๐๘๓๐ – ๑๑๐๐ (๓) ภาคบ่าย ๑๓๐๐ – ๑๖๐๐ (๔) ภาคค่ำ ๑๘๐๐ – ๒๑๐๐ ระหว่างปฏิบัติ พระอาจารย์จะนำปฏิบัติร่วมกันและแยกกัน ตลอดจนการสวดบารมีเพื่อช่วยให้ผู้ที่ติดในสภาวะธรรมสามารถปฏิบัติต่อไปได้อย่างราบรื่น สำหรับกลางคืนจะมีฟังธรรมบรรยายด้วย

วันสุดท้ายได้เวลา เข้าสู่พิธีปิดโครงการฯ โดยผู้แทนเจ้ากรมยุทธศึกษาทหารเรือ เป็นประธาน เมื่อกลับมาแล้วเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ทำรายงานเสนอ ทร.ประชุมทำ AAR เก็บรักษาเป็นข้อมูล KM เป็นอันเสร็จสิ้นกระบวนการ เขียนเป็น Flow Chart ได้ ดังนี้

๑.กระบวนการภายนอกด้านเอกสาร ๔ กระบวนการ

๒. ภาวณการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม จากภายนอกสู่ภายใน ๓ ภาวณการ

๒.๕ ผลการดำเนินการ/บทเรียนที่ได้รับ

ผลการดำเนินการ หรือบทเรียนที่ได้รับจากการจัดโครงการปฏิบัติธรรมที่ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ โดยกองอนุศาสนาจารย์เป็นผู้รับผิดชอบ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์ของทางราชการ ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ได้มีเวลาค้นหาตัวเองด้วยการปฏิบัติธรรมอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติป่าเขา พบว่าผู้เข้าปฏิบัติในการกระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม มีความตั้งใจดีมาก แต่ผลการปฏิบัติธรรมย่อมมีแตกต่างกันไป คือได้ไม่เท่ากัน แต่อย่างไรก็ตาม ถ้ามองในภาพรวมถือว่าประสบความสำเร็จอย่างน้อย ๙๕ เปอร์เซ็นต์

บทเรียนที่ได้รับ เนื่องจากการจัดโครงการฯ นี้ ต้องมีเวลาวางแผน เตรียมการ อย่างน้อย ๓ เดือน เนื่องจากต้องมีการดำเนินการด้านธุรการเกี่ยวข้องกับหลายหน่วย โดยเฉพาะเกี่ยวกับการเสนอใช้งบประมาณด้านน้ำมันเชื้อเพลิง งบ.ด้านอาหารเลี้ยงผู้ปฏิบัติธรรม งบ.สำหรับพระวิทยากร การจัดซื้อจัดจ้างตาม พ.ร.บ.จัดซื้อจัดจ้าง ฉบับใหม่ ทำให้ต้องรีบดำเนินการให้ทันตามกรอบเวลาที่กำหนด ตลอดจนการติดต่อประสาน ขส.ทร.เกี่ยวกับพาหนะรับ – ส่ง ผู้ปฏิบัติธรรมทั้งจากพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล รวมถึงจากฐานทัพเรือสัตหีบ เป็นต้น

๒.๖ BP มีผลต่อหน่วยงานอย่างไร/ BP มีผลต่อ ทร.อย่างไร

BP กระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ข้าราชการกองทัพเรือ มีผลต่อหน่วยงานอย่างไร

ก.ผลต่อหน่วยงานอย่างไร

เป็นองค์ความรู้อีกองค์หนึ่ง ที่พร้อมหยิบมาใช้งานในแง่ของการปฏิบัติตามขั้นตอนในคู่มือ BP กล่าวได้ว่าประหยัดเวลา ประโยชน์สูงสุด ประหยัดสุด

มีผลต่อหน่วยงาน กล่าวคือ (๑) ในด้านการเบิกจ่ายงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร เกิดการเบิกจ่ายตามไตรมาสนั้น ๆ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดว่ากรมยุทธศึกษาทหารเรือได้ดำเนินการตามแผนที่เสนอหน่วยเหนือ (๒) ในด้านกำลังพลของกรมยุทธศึกษาทหารเรือ นั้น กองอนุศาสนาจารย์ฯ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการโดยตรงได้ดำเนินการตามที่เสนอโครงการฯ ไว้ ถือเป็นผลผลิตของกรมยุทธศึกษาทหารเรือด้วย

ข.ผลต่อกองทัพเรือ

กองทัพเรือก็มียุทธศาสตร์ความรู้เก็บในคลัง KM ทร.อีกชื่อหนึ่งเช่นกัน เมื่อโครงการฯ นี้ ดำเนินการไป มีการลงพื้นที่ มีการติดป้ายประชาสัมพันธ์ ก็ถือเป็นการประชาสัมพันธ์กองทัพเรือ ทางหนึ่ง ซึ่งระยะเวลาที่กรมยุทธศึกษาทหารเรือจัดโครงการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๕ ก่อให้เกิดความสนิทสนมและเป็นที่รู้จักของชาวบ้านในพื้นที่ และอำเภอปางช่อง เนื่องจากมีชาวบ้านมาร่วมปฏิบัติธรรมด้วย และมีพระสงฆ์จากพื้นที่ต่างๆ เช่น เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ และเจ้าคณะจังหวัดมีส่วนร่วมเป็นพระวิปัสสนาจารย์บ้าง เป็นประธานฝ่ายสงฆ์บ้าง ทำให้ชื่อเสียงของกองทัพเรือได้รับการกล่าวขวัญในทางที่ดีทั้งกับชาวบ้านและชาวกวัด

ค.มีผลต่อประเทศชาติโดยรวม

ประโยชน์ที่จะได้รับการปลูกฝัง พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยรวม

ตามที่รัฐบาลได้มีนโยบายดังกล่าวตามข้อ ๒.๒ นั้น ก็เพราะเล็งเห็นประโยชน์ที่ประเทศชาติจะได้รับอย่างน้อย ๕ ประการ ดังนี้

๑. คนในชาติทุกคนมีจิตสำนึก ประพฤติปฏิบัติตามรอยพระยุคลบาท ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติ

๒. เสริมสร้างคนดีมีคุณธรรมทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่เป็นพลังของแผ่นดินให้กับประเทศชาติ

๓. เชิดชูประเทศชาติด้วยคุณธรรมจริยธรรม นำมิติคุณงามความดีสู่ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย

๔. สร้างภูมิคุ้มกันให้กับคนในชาติทุกกลุ่มเป้าหมายด้วยมิติศาสนา : นำหลักธรรมคำสอนมาประพฤติปฏิบัติในวิถีชีวิต

๕. เสริมสร้างให้สังคมไทยมีความสุขอย่างยั่งยืน

๒.๗ ปัจจัยเกื้อหนุนในการดำเนินการ/ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์

ก.ปัจจัยเกื้อหนุนในการดำเนินงาน

ในการดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

๑. **สถานที่เหมาะสม** คือ มีความเงียบสงบพอสมควร เป็นสถานที่สะอาด มีโต๊ะเก้าอี้สำหรับใช้อย่างเพียงพอ เป็นสถานที่สัปปายะ เหมาะแก่การบำเพ็ญเพียรทางจิตเพื่อบังเกิดผลคือความสงบ เพื่อใช้พิจารณาสภาวะธรรม

๒. **มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ** คือ เจ้าหน้าที่สำหรับการประสานของแต่ละหน่วยที่จัดการปฏิบัติธรรม สำหรับให้ กอศ.ฯ ได้ประสานติดต่ออย่างใกล้ชิดและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ โดยเจ้าหน้าที่ดังกล่าวสามารถที่จะประสานหรือจัดสถานที่ตามข้อ ๑. ได้อย่างเรียบร้อย โดยไม่ให้เป็นภาระของผู้ใดผู้หนึ่ง

๓. **มีเครื่องเสียงพร้อมให้การสนับสนุน** คือ ในการปฏิบัติธรรมนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการมีเครื่องเสียงสำหรับผู้เป็นวิทยากรและผู้รับฟัง เพราะจะทำให้ผู้เป็นวิทยากรออกเสียงได้อย่างชัดเจนมีประสิทธิภาพ ส่วนผู้เข้ารับการอบรมก็สามารถได้ยินสิ่งที่ พูดได้ทั่วถึง ชัดเจน ทำให้การอบรมแต่ละครั้งได้ประโยชน์สูงสุดแก่กำลังพล ทร.ที่เข้าร่วมปฏิบัติธรรมทุกครั้ง

๔. **พาหนะรับ-ส่ง** เนื่องจากการปฏิบัติธรรม และการบรรยายธรรมนั้น หลายหน่วยตั้งอยู่ห่างไกลจากสถานที่ปฏิบัติธรรม จึงจำเป็นต้องขอพาหนะรับ-ส่งในการเดินทางไปปฏิบัติภารกิจ โดย ขส.ทร. ให้การสนับสนุนในการเดินทางให้สะดวกรวดเร็ว ทั้งพื้นที่กรุงเทพฯ ปริมณฑล และพื้นที่ต่าง ๆ โดยรับ - ส่งตามที่นั่งหมาย

๕. โต๊ะหมู่บูชาและเครื่องใช้ในพิธี ในการปฏิบัติธรรมนั้น สิ่งที่จะช่วยให้ในการปฏิบัติธรรมมีนามีความสมบูรณ์ ก็คือการจัดโต๊ะหมู่บูชาพระรัตนตรัย และประดับโต๊ะหมู่บูชาดังกล่าวด้วย ดอกไม้ ธูป เทียน อย่างเหมาะสม เพื่อจุดบูชาพระรัตนตรัยก่อนการปฏิบัติธรรม แต่ละหน่วยจึงต้องจัดให้มีตามระเบียบการปฏิบัติธรรมที่กำหนด เพื่อให้เป็นการประกอบพิธีที่สมบูรณ์ที่สามารถสืบทอดพระพุทธศาสนาได้อีกประการหนึ่งด้วย

๖. งบประมาณเพียงพอ เพื่อใช้เป็นค่าจัดเลี้ยงอาหารพระสงฆ์และผู้ปฏิบัติธรรมเป็นไปด้วยความเรียบร้อยเหมาะสม จึงจะสามารถดำเนินการได้ หากไม่มี งบ. ก็ไม่สามารถดำเนินการได้

ข. ผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์

ในการจัดปฏิบัติธรรมให้แก่กำลังพลของ ทร. ดำเนินการโดยแผนกอบรมศีลธรรม กอศ.ยศ.ทร. ได้จัดให้มีการปฏิบัติธรรม ตามตารางการปฏิบัติฯ เป็นการสร้างและพัฒนา กำลังพลให้มีคุณธรรมและจริยธรรม มีจิตใจดี มองโลกในแง่บวก สร้างความสามัคคี ช่วยเหลือ เกื้อกูล ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข ทำให้ ลดความขัดแย้งลงได้ ส่งผลให้ กำลังพลมีคุณภาพ มีศักยภาพในการปฏิบัติงาน ทำให้หน่วยงานเจริญก้าวหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๑. สำหรับสถานที่ที่มีความเหมาะสม คือ เงียบสงบ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกพอสมควร นั้น จะเอื้ออำนวยให้การปฏิบัติธรรม และบรรยายธรรมบังเกิดผลสำเร็จ คือ ผู้ปฏิบัติธรรมสามารถรับรู้เรื่องที่อบรมได้อย่างครบถ้วน สามารถปฏิบัติภาวนาจิตให้เกิดสมาธิได้อย่างรวดเร็ว และเป็นแรงจูงใจอีกทางหนึ่งที่ทำให้คนสนใจในการเข้าร่วมโครงการปฏิบัติธรรม

๒. การมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบตามความเหมาะสมจะช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว เช่น ปัญหาในเรื่องจัดสถานที่ ปัญหาเครื่องเสียง ปัญหาความพร้อมของผู้ฟังและปัญหาอื่น ๆ ก็จะไม่เกิดขึ้น ทำให้กิจกรรมการจัดปฏิบัติธรรมเป็นไปด้วยความราบรื่น สำเร็จประโยชน์ตามความมุ่งหมายของทางราชการ

๓. ในส่วนของอุปกรณ์เครื่องเสียงและเครื่องฉายภาพนั้น ให้ประโยชน์โดยตรงในการถ่ายทอดความเนื้อหาแก่ผู้ปฏิบัติธรรม เพราะช่วยให้เนื้อหาที่ยากกลายเป็นง่ายได้ ทำให้นามธรรมเป็นรูปธรรมได้ และช่วยแก้ปัญหาความรู้สึกลำบากของผู้เข้ารับการปฏิบัติธรรมได้อีกด้วย ฉะนั้น อุปกรณ์เครื่องเสียงและฉายภาพ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี

๔. พาหนะของ ขส.ทร. ที่ให้การสนับสนุนการจัดปฏิบัติธรรมเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ เพราะหน่วยต่างๆ ของ ทร. นั้น อยู่ห่างไกลกัน ถ้าไม่มีพาหนะในการรับ – ส่ง กำลังพล ทร. การกิจการการจัดปฏิบัติธรรมก็ไม่ว่าจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อยได้ พาหนะจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ได้ผลลัพธ์ที่ดี

๕. งบประมาณในการดำเนินการนั้น แม้จะไม่มาก แต่เมื่อปรับใช้ให้เหมาะสมแล้วก็สามารถ ทำให้การกิจการการจัดปฏิบัติธรรมดำเนินการได้อย่างเรียบร้อย

บทที่ ๓ ความสำเร็จในการดำเนินการ

๓.๑ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร. สืบเนื่องมาจากนโยบาย ทร. ให้กำลังพลมีคุณธรรมจริยธรรมและยึดมั่นในอุดมการณ์รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ จึงทำให้การจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร. เกิดขึ้นในกองทัพเรือ โดยกองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ เป็นหน่วยดำเนินการ ในแต่ละครั้ง จะมุ่งตอบสนองนโยบายผู้บัญชาการทหารเรือ คนปัจจุบันปี ๒๕๖๐ ด้านพัฒนากำลังพลเป็นหลัก ทั้งนี้ การปฏิบัติของกองอนุศาสนาจารย์ ฯ จะได้จัดทำขอบเขตในการปฏิบัติธรรมโดยมุ่งจัดการปฏิบัติธรรมให้แก่กำลังพล ทร. ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของทางราชการในสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ กำลังพล ซึ่งการพัฒนา กำลังพลเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญจะส่งผลให้พัฒนากองทัพเรือให้เป็นกองทัพเรือที่มีคุณภาพในอนาคต

ในส่วนของการดำเนินการของ กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ ได้เสนอให้ กองทัพเรือมีคำสั่งให้หน่วยต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปฏิบัติตามสั่งการฯ จากนั้น ออกหนังสือแจ้งกำหนดการจัดปฏิบัติธรรมถึงหน่วยต่างๆ ออกข่าวเพื่อแจ้งให้กำลังพล ทร. ทราบ และออกบันทึกขอรับการสนับสนุนพาหนะรับ-ส่งกำลังพล ทร. จาก ขส.ทร. พร้อมกำหนดตัว อนุศาสนาจารย์ผู้เป็นวิทยากร เมื่อถึงกำหนดวันเวลาปฏิบัติ หน่วยต่าง ๆ ก็จะมีกำลังพลไปปฏิบัติธรรมตามกำหนด วัน เวลา สถานที่ ตามที่แจ้ง โดยใน ๑ ปีจะมีหน่วยต่างๆ ส่งกำลังพลเข้าร่วมปฏิบัติธรรม เฉพาะหน่วยใน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ส่วนในต่างจังหวัดก็มี โดยยึดคำสั่งกองทัพเรือเป็นหลัก

การดำเนินการดังกล่าว ได้ปฏิบัติเป็นระยะเวลาต่อเนื่องตั้งแต่ ปี.๔๕ จึงทำให้หน่วยต่าง ๆ และกำลังพลผู้เข้าปฏิบัติธรรม ปรับตัวและเข้าใจภารกิจนี้ได้เป็นอย่างดี ทำให้ไม่ค่อยมีปัญหาในทางปฏิบัติ และบางหน่วยที่มีปัญหาก็สามารถแก้ไขได้ด้วยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัตินั่นเอง ด้วยความร่วมมือและความเต็มใจ อย่างไรก็ตามกิจกรรมนี้ จะมีประโยชน์มากยิ่งขึ้น หากหน่วยนั้น ๆ มีผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญ และมีนโยบายส่งเสริมให้กำลังพลเข้ารับการอบรมอย่างชัดเจน พร้อมประชาสัมพันธ์ให้กำลังพลได้รับการอบรมศีลธรรม /ปฏิบัติธรรมมากขึ้นเรื่อย ๆ และดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่อง

๓.๒ การถ่ายทอด/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

การจัดทำเป็นคู่มือกระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่กำลังพลในกองทัพเรือ ด้วยโครงการปฏิบัติธรรม ถือเป็นกระบวนการถ่ายทอดวิธีหนึ่ง

การจัดให้มีโครงการปฏิบัติธรรม เพื่อปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่กำลังพลกองทัพเรือ ที่กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ รับผิดชอบในการดำเนินการนั้น โดยที่กองอนุศาสนาจารย์ฯ ได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลานานตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๕ เป็นโครงการแนวทางปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม แก่กำลังพลในกองทัพเรือเป็นหลัก และกำลังพลเข้าร่วมโครงการปีละไม่น้อยกว่า ๒๐๐ นายนั้น ต่างให้ความสนใจและรอคอยเพื่อจะได้เข้าร่วมโครงการฯ เป็นจำนวนมาก เห็นได้จากช่วงก่อนถึงเทศกาลจัดโครงการฯ (ห้วงเดือน พ.ค.-มิ.ย.ของแต่ละปี) จะมีการโทรศัพท์มาสอบถามและสอบถามกับตัวอนุศาสนาจารย์เป็นจำนวนมาก

เมื่อได้รับอนุมัติโครงการจาก ทร.แล้ว กองอนุศาสนาจารย์ ได้ออกข่าวแจ้งประชาสัมพันธ์ให้กำลังพลใน ทร.ทราบ กำลังพลจากหน่วยต่างๆ ก็ให้ความสนใจสมัครเข้าร่วมโครงการเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ตลอด เช่นกำหนดไว้ที่ครั้งละจำนวน ๑๐๐ นาย จะมีกำลังพลสมัครเข้าร่วมโครงการฯ ไม่น้อยกว่า ๑๕๐ นาย และรวม ๒ ครั้งต่อปี ก็จะมีผู้ให้ความสนใจอย่างล้นหลามเสมอมา แม้ความภูมิใจนี้จะไม่ใช่รางวัลที่ได้รับอย่างเป็นรูปธรรม แต่จัดว่าเป็นการได้รับการยอมรับและเป็นอย่างยิ่งกว่ารางวัลสำหรับคณะทำงาน เพราะเมื่อกำลังพลที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา จนเกิดกระบวนการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง ๆ ย่อมก่อให้เกิดความตระหนักรู้ ความยับยั้งชั่งใจ ส่งผลให้เกิดความสุขทั้งภายในตนเอง ครอบครัวและบุคลากรในหน่วยงานอย่างยั่งยืน

๓.๔ แหล่งข้อมูลและการจัดทำ Best Practice

๑. ข้อมูลจาก อนุมัติ จก.ยศ.ทร. เมื่อ ๒๗ มิ.ย.๖๑ ท้ายบันทึก กอศ.ยศ.ทร.(แผนกอบรม ศีลธรรม) ที่ กท ๐๕๓๔.๑๕/๔๓ ลง ๒๒ มิ.ย.๖๑

๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร. ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

๓. ข้าราชการที่ทำหน้าที่อนุศาสนาจารย์ที่มีประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติงานในการจัดปฏิบัติธรรมเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ โดยการถ่ายทอดประสบการณ์ตรงจากเจ้าหน้าที่ฯ คนเดิมสู่เจ้าหน้าที่คนใหม่ ๆ ด้วยการสนทนา การสัมภาษณ์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการการจัดปฏิบัติธรรม การอบรมศีลธรรม สนทนากันอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำ หรือตามโอกาสที่เหมาะสม

๔. ข้อมูลหัวข้อเรื่องสำคัญ ๆ ที่น่าสนใจจากสถาบันทางพระพุทธศาสนาต่าง ๆ หรือข้อมูลจากพระเถระผู้ใหญ่ที่พุทธศาสนิกชนเคารพนับถือ เพื่อนำมาใช้ส่งเสริมความรู้ในการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร.ในแต่ละครั้ง โดยคัดเลือกหัวข้อให้เป็นไปตามนโยบายของผู้บังคับบัญชา ตามสถานการณ์ปัจจุบัน

๕. ศูนย์ปฏิบัติธรรม มหาจุฬาลงกรณ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย บ้านโนนกระถิ่น ตำบลพญาเย็น อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โทรศัพท์พระมหาอุทัย พลเทโว ๐๘๖ - ๘๗๐ ๐๓๑๑ // พระมหาไพโรจน์ กนโก ๐๘๓ - ๗๓๔ ๕๙๔๕

ผนวก ภาพกิจกรรมประกอบ

พระอาจารย์มหาอุทัย พลเทโว หัวศูนย์ปฏิบัติธรรมฯ
พระอาจารย์มหาไพโรจน์ กนโก เจ้าหน้าฝ่ายอบรม ศูนย์ปฏิบัติธรรมฯ
(รวมทั้งพระวิทยากรอื่น ๆ) ให้การดูแลเรื่องที่พักอาศัย อาหาร และสถานที่ปฏิบัติธรรม

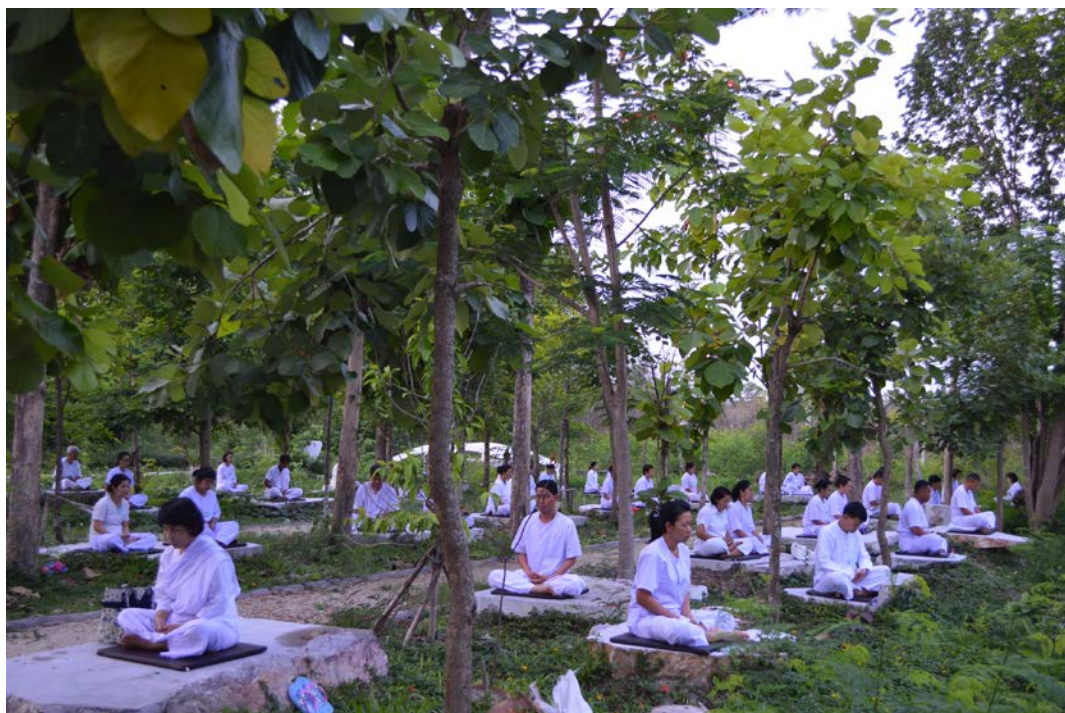

ประธานในพิธี จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย

ทำวัตรเช้า – เย็น ด้วยการสวดมนต์แปล

กิจกรรมปฏิบัติธรรม ณ ลานธรรม ริมสระน้ำ

กิจกรรมจุดเทียนระลึกผู้ ระลึกถึงผู้มีพระคุณ และแผ่เมตตาถึงสรรพสัตว์

วันสุดท้ายร่วมกิจกรรมชำระหนี้สงฆ์ ถวายผ้าป่าบำรุงสถานที่

ขอบพระคุณพระอาจารย์ที่เมตตาสั่งสอนธรรมตลอด ๕ วัน ๔ คืน